

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi és gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

Az „Eperjesi Széchenyi-kör“ és a „Sárosmegyei gazd. egyesület“ közlönye.

Szerkesztői iroda és kiadóhivatal:

Megyeház.

Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény, valamint az előfizetési és hirdetési díjak és megkeresések is.

Megjelen: minden vasárnap.

Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:

Egy évre 5 frt — kr.
Félévre 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr.

Hirdetési díj:

háromhasábos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 krajczár.

Nyilt-tér minden sor 10 kr.

Magyarosító egyletünk nagy hibája.

— Indítvány. —

(H.) Hogy a mai időben csak oly nemzet bír tekintéllyel s a világese-mények színhelyén döntő szavazattal, mely szellemileg és számszerint is ki-magaslik; hogy csakis azon nemze-teknek van jövőjük és csak azon nem-zetek nem fognak a szláv, germán és román népesaladokba olvadni, melyek-nek sikerülend geographiailag, politi-kailag és társadalmilag egyöntetű, egész állami komplexumot alkotni, a melynek minden intézményében ott kell, hogy legyen a nemzeti államalkotó bélyeg — mindezek oly igazságok, melyek apró pénz gyanánt kézről kézre forognak, de vajmi keveset be-csültetnek meg!

Kormányunk, mely helyes nemze-tiségi politika mellett milliókat hódít-hatna vissza a magyar állameszme részére, teljesen passiv viselkedik e nagyhorderejű kérdéssel szemben: magyar alföldi társadalmunk semmi érzékkel nem bír a nemzetiségi kérdés megítélésében; nem is sejti ama, kü-lönböző nemzetiségekből álló gyűrü veszedelmes voltát, mely őt, a minden oldalról körülvevett, agyonszorítással fenyegeti.

Csak a magyar állameszme ama apostolai, kik az idegen nemzetiségek közepette élnek, látják a jövődő ves-zélyt, s óva emelik fel intő szavaikat: hogy tegyünk már valaha valamit, mert nemsokára út a 12-ik óra.

De szavaik nyom nélkül vagy igen csekély eredménnyel hangzanak el. Uoportosul egy kis sereg körülük, megalakul egy-egy apró egyesületke, mely tagjai számánál és anyagi hely-

zeténél fogva egészen tehetetlen a nagy czállal szemben.

Megyénkben is van ilyen egylet, mely Bánó József, hazánk és megyénk lelkes fia, törhetlen buzgalma folytán alakult, s mint legelső az országban, annak északi részén, nemzeti pionier-ként tüzte ki a magyarosítás zászlaját.

De működése úgyszólván egészen meddő; egy-két ovodán kívül ott áll, a hol évek előtt volt, a kezdetnek kezdetén. Tagjainak száma fogy, a tagsági díjak hátraléka szaporodik, s ha nem támogattatnék országos pénz-intézetek és társulatok által, már régen megbukott volna.

De hát mi és hol a hiba?

Az eszme a legszebb és legszen-tebb, a mely csak magyar szívből fakadhat.

Az elnök ama férfiaknak egyike, ki az apostolok módjára botot ragad kezébe, házról házra, megyéről me-gyére jár, miniszteriumoknál kopogtat, a sajtó útján ösztökél s úgyszólván koldustarisznyát akaszt nyakába, hogy az elhagyott nemzeti geníusz részére egy pár garaskát összekolduljon.

Nem itt a hiba!

Az eszme lehet a legnagyobb-szerűbb, egy embernek lehet a legjobb akarata s képvisel-heti a legpopulárisabb esz-mét, de az akarat és az eszme csak úgy és akkor arat dia-dalt, ha szolgálatába álland mindama döntő faktor, mely társadalmunk és közéletünk élén áll; sőt még ez sem elég, hanem még az is szükséges, hogy e faktorok a maguk kö-rében tényleg és erélyesen kardoskodjanak és működje-nek ezen eszmeért.

Az eszme csak akkor nyerend na-

gyobb gyakorlati eredményt, ha a magyarosító egylet kitünő elnökét nehéz munkájában azon férfiak is támogatandják, kik a különböző tár-sadalmi osztályok élén állva, mint irányadó és befolyásos emberek, a munkában is tényleg részt vesznek.

Van az egyletnek igazgató-választ-mánya, de nézetünk szerint a választ-mány nines helyesen szervezve. Nem végrehajtó közeg, nines tagjai között a munkafelosztás s in ultima analysi, az elnök az, ki mindennel „megbiza-tik“ és „felkéretik“.

Indítványozzuk tehát:

1) szaporítsassék meg az igazgató-választmány még 10 taggal;

2) választassék ezen igazgató-vá-lasztmányból — mondjuk 5—6 tagból álló direktorium, melybe első sorban a megyei kormány élén álló férfiak beválasztandók;

3) birjon ezen direktorium végre-hajtó hatalommal, még pedig a mun-kafelosztás elve szerint: tagjainak egyike képviselje az egyletet országo-san, másika a kormányánál, a harmadik a megyénél, a negyedik a pap-ságnál stb.

Neveket szükségtelen említenünk. Mindenki tudja, kiket értünk. Indítvá-nyunkat bővebben indokolni szükségtelen. Azon irányadó férfiak, kik például idegen czélú egyletekért, vagy különböző megyei, de végre is a magyarosító egylettel szemben sok-kal alárendeltebb fontosságú egyle-tekért, elismerést érdemlő buzgalommal és — a mi fő — gyakorlati ered-ménnyel működnek — ezen férfiak, a magyarnak legszentebb ügye, édes nyelvünk terjesztése és a hajdan ma-gyar volt Sárosmegye visszahódítása érdekében még nagyobb buzgalmat és eredményt fognak felmutatni.

Vizvezeték.

I.

Olvasóink bizonyosan emlékeznek még lapunk ama közleményére, melyben a köz-lekedésügyi miniszterium műszaki tanácsának a városunkban létesítendő új vízvezeték és villamos világítás tervére vonatkozó emlé-kiratát ismertettük.

A városi vízvezetékügyi választmány a műszaki tanács véleményét közölte úgy a Ganz-féle gyárral, valamint Wein János fővárosi vízvezetékgyár igazgatóval is, oly kére-lemmel, hogy e tárgybani észrevételeiket tegyék meg. Úgy a gyár, mint Wein János megelégedtek e felhívásnak, megjegyzéseiket már is közölték a vízvezeték választmánnyal.

Az ügynek kiváló fontossága és nagy-érdeke volt azon meggyőződést érlelik meg bennünk, hogy szolgálatot teszünk t. olvasó-közönségünknek akkor, a midőn ezen észre-vételeket főbb vonásaikban ismertetjük. Külö-nösen a Ganz-féle gyár előterjesztése oly kimerítő s oly alapos, hogy azt mindenki, a ki az ügy iránt csak valamennyire is érdek-lődik, kell hogy élvezettel olvassa át.

Az ez ügyben eljáró albizottság egészen más szempontból indult ki, mint a műszaki tanács; s e kettő közötti lényeges különbség az, hogy míg az előbbi a tervezésnél a leg-szigorúbb takarékoságot tüzte ki elvül, esu-pán azt vévén fel a terv keretébe, a mi okvetlenül szükséges; addig a műszaki tanács a költségek arányára való tekintet nélkül, egyszerre mindent akar létesíteni, a mi által a mű oly tökéletessé válik, hogy ahhoz azután egy betűt se lehessen hozzá-tenni.

Előterjesztésében a Ganz-gyár mindenek-előtt a tervezés ezen kiindulási pontjára utal: szívesen elismeri azt, hogy mindaz igen kívánatos, a mit a műszaki tanács tervez, de a gyár keze annyiban kötve volt, a mennyi-ben takarékoságra volt utalva, úgy azonban, hogy a takarékoságnak szem előtt tartása mellett is a tervbe vett mű hosszú éveken át feladatának megfelelhessen. És hogy a vállalat ügyis a mint tervezett, céljának csakugyan megfelelt volna, ez a gyár előter-jesztésében szakszerűleg igen szépen van bebizonyítva.

E részben a gyár egy nyilatkozatot ter-jesztett elő, melyet lapunk jövő számában közlünk.

TÁRCZA.

Búcsú-dal.*)

— Scheffel után. —

„Ah! régi átok itt e földi körben,
Hogy együtt járnak rózsák és tövis,
Hogy el kell válnunk busan, meggyötörtén,
Szegény szívének bármint sorárog is!
Szemed deréje üdömet mosolygta,
S a boldogságban tudtam hinni még;
Isten hozzád! Gyönyörnek sok lett volna!
Isten hozzád! Irigyünk lőn az ég!”

Vad szenvedély szívében sokszor égett,
Bolyongva jártam, megtört vándor én,
Szemem meglátott nagy sokára téged,
Mint égi nemű állottál életem.
Pihenni vágytam, kebled átkarolva,
Ott üdözülni, míg bedől a ég!
Isten hozzád! Gyönyörnek sok lett volna!
Isten hozzád! Irigyünk lőn az ég!”

Felhő borong, magát kisírni vágyva,
Sóhajt a szél, remegnek mind a fák.
Mélly idő hajh! töled messze válna,
Ily búz, sőtét előttem a világ!
De bár a sors vezessen rosszra, jóra,
E szív, leá yka, szívig a tiéd!
Isten hozzád! Gyönyörnek sok lett volna!
Isten hozzád! Irigyünk lőn az ég!”

A Jäger-féle ruházódásról.

Irtá: K. A.

„A ruházat azon fegyver, melylyel a pol-gárosult ember a létkör ellen küzd, ha az ellenséges támadással fenyeget”, mondja dr.

* A saekingai trombitás híres búcsúdala.

Pettenkofer s miután alig van ország, hol a légmérsék annyira gyors változása, — amint ez év folytán is elégszer volt alkalmunk tapasztalni, — jobban fenyegetné az egészséget, mint épen nálunk, Magyarország széleselyes klímája alatt: — azt hisszük, megérdemli, hogy az újabb időben annyiszor emlegetett de tudtunkkal még komolyabb megbeszélésre nem méltatott, Jäger-féle ruházódással kissé behatóbban foglalkozzunk.

Az ember azt hinné, hogy a ruházódás kérdése részint a tudományos ismeretek terjedése folytán, részint az élet több ezer éves tapasztalatai által, már rég teljesen meg van oldva. És még sines úgy, mert különben lehetetlen lett volna, hogy a Jäger-féle ruházódás annyi szenvedélylyel küzdött harc-zot időzzön elő, mint tényleg előidézett.

Azonban ki is ne érdeklődne saját bőre iránt? — A ruházódás kérdésénél pedig a szó legszorosabb értelmében a bőrünkről van szó.

És most, hogy alapos ítéletet mondhas-sunk a Jäger-féle ruházódásról, lássuk mi-ben áll a Jäger-féle ruházódás főelve. Jäger az eddigi ruházódásban keresvén főként, hogy miért van az ember az állatokkal szem-ben annyi betegségnek alávetve: onnét indul ki, hogy az embernek, az állatok testét fedő szőrt és tollat, testhez álló gyapjuruhával kell helyettesíteni. A nélkül tehát, hogy a Jäger fejében megfogalmazott mindenféle csodaboga-raknak is bonczolgatásába becsútkozni kíván-nánk, a mit részünkről is felette háládatlan és teljesen felesleges dolognak tartunk, a Jäger-féle ruházódás helyességének vizsgálatá-nál csupán azt látjuk szükségesnek taglalás alá venni, vajjon lehet-e és mennyire helye-selni azon elvet, hogy az általában használt vászon és gyapot alsó s felső ruházatot el-

vetve, azt gyapjuszövetből készült ruházattal helyettesítsük?

Dr. Pettenkofernek „a lég viszonyáról az ember ruházott testéhez” című felolvasásában e tárgyra vonatkozólag a következőket tal-laljuk:

„A ruhát rendszeren úgy tekintik az em-berek, mintha arra volna rendezve, hogy a levegőt tőlünk távol tartsa. Ezen felfogás egé-szen téves, ellenkezőleg, mi nem viselhetünk oly ruhát, mely testünk felületének szellőzte-tését akadályozza, sőt ha a különböző ruha-kelméket s szövöketek azon képességük szerint megvizsgáljuk, melylyel levegőt átbocsátanak, nagy meglepetésünkre kitűnik, hogy épen azon kelmékben, melyek tapasztalásunk szerint legjobban melegítenek, sokkal nagyobb légtö-meg jár keresztül, mint azokon, melyek hű-sebb kelmék gyanánt ismeretesek. S az e részben tett kísérletek azt mutatták, hogy míg a gyapjuszövetek légátbocsátó képessége 100-ra tehető, a középfinom vászoné csak 58-at tes-zen, amiből önként következik, hogy a gyap-juszövetből készült ruha viselése mellett tehát, testünk felületének szellőzése, vagyis annak kipárolgása sokkal tökéletesebb, mintha vász-onból vagy gyapotból készült ruhát vise-lünk, miután pedig, minél lazább szövöte vá-lamely ruhakelme, az egyszersmind a bőrün-kezt érintő légnak hőmérsékletét is annál job-ban szabályozza, ugyanis: azon meleggel, mely testünkből kiáramlik, fűtjük a ruhakel-méket, ezek pedig a szövét burkolatán s likaesain ki- s bejáró levegőt melegítik. A szőrrel fűdött állati bőrnél azonban ezen lég-mérséklet-szabályozás még tökéletesebb, mert a prém légbenyúló szálaival minden meleget felfog, mely a bőrfelületről sugárzás vagy elvezetés által ellilán és finom szerkezeténél fogva az egyes szőrszálak mögött áramló lég-

nek adja át. A jó bundával ellátott állatok-nál tehát a külső, változó meleg és hideg tulajdonképen csak a körökben levő légnak hideg s meleg égaljait tereli, viszonylagos szélességi fokait változtatja vagyis a test s légmérséklet kiegyenlítődesi határa mozdítja- tik ide s oda, a szőrszálak hegye és töve között, miért is az állatok bundájuk daczára sem érzik magukat melegebben, mint télen s ennelfogva vértük mindenkör egyenlő hő-mérsékletet mutat.

Annak megítélésénél azonban, vajjon a vászon- vagy gyapjú-kelméből készült ruhák felelnek-e meg jobban az egészségi szempont-ból e részben tehető követelményeknek, még a ruha nedvfelvő képességét is tekintetbe kel venni. És pedig először is, minden ru-hanemű képes bizonyos mennyiségű vizpárát a levegőből felvenni és megsűríteni, mely nedvfelvő képesség a különböző testeknél nagyon eltérő s e tekintetben a dr. Petten-kofer által tett kísérleten azt mutatták, hogy reudes (15° Reaum. 18.75 Cels.) hőmérsék mellett, míg a vászon nedvfelvő képessége 41, a gyapjúé 74 egységet tett. A gyapjú nedvfelvő képessége tehát tetemesen felül-mulja a vászon nedvfelvő képességét.

S miként a hygroscopicus viz irányában, épen úgy viseli magát a vászon és gyapjú a cseppfolyós vízzel való megnedvesülésnél is. A vászon gyorsan szí magába vizet, vagyis könnyebben nedvesedik át, mint a gyapjú, mely csak lassan veszi a vizet magába, e mellett a vászon a cseppfolyós vízből is ke-vesebbet vesz fel, mint a gyapjuszövet, de viszont a vízpárolgás is gyorsabb a vászon felületéről, mint a gyapjú felületéről, s innét van az, hogy az átmedvesedett gyapjuszövet elpárolgása sokkal kevésbé hűti le a testet, mint a nedves vászonruha elpárolgása. Vagyis

Különlélek.

Kitüntetés és halálozás. Szentandrassy Lajos, a minden szépért és nemesért lelkesülni tudó bökezű Maecenas, a nevelés terén kifejtett önzetlen buzgalmaért s páratlan érdemeiért kir. tanácsosi címet nyert. Ezen újabb, valóban megérdemelt kitüntetés alkalmából Trefort Ágoston, vallás és közoktatásiügyi miniszter úr üdvözlő táviratot küldött a kitüntetett férfinak, melyben kívánja, hogy címét sokáig viselhesse, ami azonban nem történt meg, mert ezen nemeslelkű férfiú f. hó 12-én 9^{1/2} órakor jobblétre szenderült. A kiadott esztendő gyászjelentés következőleg hangzik: „Özvegy Szentandrassy Lajosné szül. Ghillány Amália szomorodott szívvel jelenti felejtethetetlen férjének nagyságos Szentandrassy Lajos kir. tanácsos, a Ferencz József-rend lovagjának, hites ügyvédnek, életének 68., boldog házasságának 35-ik évében, a halottas szent-ségek ájtatos felvétele után folyó évi november hó 12-én est 9^{1/2} órakor hosszas betegségben történt elhunytát. A boldogultnak hült tetemei f. hó 14-én délutáni 3^{1/2} órakor fogtak római katolikus szertartás szerint a helybeli sírkertben örök nyugalomra kísértetni: az engedtető szt. miseáldozat f. hó 15-én reggeli 9 órakor a helybeli róm. kath. főtemplomban fog a Mindenhatóknak bemutatni. Eperjes, 1886. évi november hó 13-án.” Hogy ki volt ő, azt igazolja azon számtalan jótétemény, melyről nemesak városunk és megyénk lakossága, de a haza majd minden fia tudomással bír. S midőn megdöbbenő hatással közöljük e szomorú hírt, az egek minden hű fiával egyetemben kérjük az Haza urát, hogy adjon neki nyugalmat ott lenni a ridég sírhant alatt, a hol többé nem fáj semmi.

Megyebizottsági tagok. Eperjes szab. kir. város alsó választókerülete részéről megyebizottsági tagokul Holländer Leo, Sass Bertalan, dr. Schmidt Gyula választottak meg, a felső választó-kerület részéről pedig Kayzell Aladár, Nádaskai Sándor és Molitorisz István **Középiskolai felügyelő kinevezése.** A vallás- és közoktatásiügyi miniszter, a felekezeti középiskolák meglátogatására és azokban az állami felügyelet gyakorlására, illetőleg jelentéstételre az 1886-7. tanév tartalmára a tisztai ág. hitv. egyházkerület főhatósága alatt késmárki, eperjesi, szepes-iglói és roznyói főgymnásiumban Szieber Ede beszerzebányai tankerületi igazgatót nevezte ki.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter, Dessewffy László eperjesi kir. bírói díj-nokot, az eperjesi kir. törvényszékhez irnokká nevezte ki.

A főmérnöki kerületek új beosztását a közmunka és közlekedésiügyi miniszteriumban már befejezték. Az új beosztás szerint Bereg, Ugoesa, Máramaros, Ung, Zemplén- és Sáros megyéknek főmérnöke: Szunyogh Dezső, székhelye: Sátoralja-Ujhely.

Rendjelviselési engedély. Ő felsége megengedte, hogy Liphay István m. kir. miniszteri tanácsos a neki adományozott „Paurle Mérite agricole” jelvényt elfogadhassa és viselhesse.

Zene-estély. A Szechenyi-kör zenészi szakkörének elnöke, a Szechenyi-kör elnöke, Duka Róbert ezredes f. hó 20-án zene-estélyt rendez. A program szokás szerint igen érdekes és változatos.

Színházi hírek. Színházunk kapni, melyek már jó ideje zárva valának, végre valahára ki fognak járulni. A fényes esernők, melyet a honi műzának felépítésénél, most lesz először azon helyzetben, hogy késő ősszel fog nyitva állani a közönségnek. Ha tavaszszal vagy nyár idején működött itt egyik másik társulat, igen gyakran hallottuk az olyan megjegyzéseket, hogy miért nem jönnek a színházak télben, a mikor mindenütt

van színházi sajon? Most az egyszer teljesülni fog közönségünknek emez óhaja. Báródy Károly színgazgató, kinek társulatánál jelenleg Solymossy Elek a népszínház volt jeles tagja és bájos neje is működnek, legközelebb folyamodott a színházi választmányhoz a színház átengedése iránt. Minthogy a színházról az igazgatónak személyesen írt jótétára által felmutatott eredeti színlapokból és egyéb adatokból ítélve jól van szorvezve s a vidéki igényeknek megfelelni képes, a színházi választmány a színházat a folyó hó közepétől számítva két havi időtartamra Báródy-nak átengedte. A társulat főbb tagjai a következők: Aranyossy Lina első operette-énekesnő, Kápolnainé második énekesnő, Kápolnai tenorista, Szigethy Jenő bariton, Fekete Ferencz lyrai szerelmes, Liphay Lajos salonnikomikus, Rónay Carola társalgó, Bereziné anya, Czakóné, Hegyi Gyula stb. Már ezen névsorból is látszik, hogy a társulat figyelemre méltó erővel rendelkezik és vannak a női tagok között egyesek, kik szépségükről is ismeretesek. A Szechenyi-kör színesítő szakkörének körében — mint haljuk — mozgalom van készüléssel, hogy a társulatot bérletkövetés által lehetőleg támogassa. Ez igen helyes. Részünkről legalább csak elismeréssel vagyunk ezen buzgó szakkörrel iránt, mely — ha már huzamosabb idő óta maga nem rendezett is színi előadást — jelenleg megkötözött színpaddal kívánja társadalmi sülátát a színházpártolása érdekében melegebbé vetni.

Az első Szent-Andrássy-ünnepély, melyet az eperjesi kir. kath. főgymnásium a miniszterium fölhívása és saját kezdeményezésénél ezentul minden év november 9-én tartand, kedden folyt le Eperjesen. Ez a célra ünnepiesen földíszített tornateremben megjelent Eperjes város intelligenciájának színe-java, közötté Mattyasovszky Tamás sárosmegyei főispán, Vályi István püspök, Péchy Zsigmond alispán, dr. Tergina Gyula tanfelügyelő, valamint a megyei és városi kitüntőségek egész sora. Az eperjesi kollégiumot és jogakadémiát szintén többen képviselték, élükön Hörk igazgatóval. E nagyszámú közönségnek megjelenése annál figyelemreméltóbb tünemény, mert az ünnepélyre külön meghívók nem bocsátottak ki és az csupán szűkebb körben volt tervezve. A program 6 pontból állott (beleért a gimnáziumi fiatalok énekét, mely bevezetését és befejezését képezte.) Schlott Gyula igazgató emelkedett szellemű beszédében hangsúlyozta Szent-Andrássy alapításának fontosságát, hivatkozott a tanügy állapotára, annak a határszéleken való kulturális és hazafias feladataira és az ifjúságot hazaszeretetre, a koronás király iránt való büszsre buzdítva, dörgő éljénre gyújtotta az összegyűlt vendégeket. Utánna Mattyasovszky VIII. o. tanuló szavalta Latkóczy Mihály tanárnak alkalmi ódáját, mely nagy tetszéssel találkozott. Ezután Lévy István tanár emelte ki a jótékony erényét különös tekintettel Szent-Andrássy érdemeire. Jeles beszédjéből kiemeljük a következő passzusokat: „Az 1886-ki év arany betűkkel lesz az eperjesi kir. kath. főgymnásium évlapjaira följegyezve; a késő századok sem fogják azokat megsemmisíteni, mert oly szilárdon vésve a márványlapokra, hogy nines hatalom, mely nekik árton. — Azaz mégis van egy eshetőség, mely különben az érzéln erősebb oszlopot lerombolhatja, de ha ez bekövetkeznék, akkor a magyar nemzet megszűnt létezni; akkor egy, századokon át becsületesen törekvő nép egyéb magasztos, fenséges alkotásai is romba dőlnek. En azonban bizom az isteni gondviselésben, hogy valamin a mult századok viharaihoz mentő karját nyújtotta e nemzetnek s az elnyelés fenyegető hullámokból biztos répartra vezérelte, ugy a jövőben sem hagyja el, mert e nép istennek választott népe. A zivatark csapkodásai tán ezentul

is érinteni fogják, pusztulását ezer jós vésmadárként fogja emlegetni; a villámok tán gyakran fognak feje fölött cikázni, de rendületlen meggyőződés, hogy alapjaiban meg nem ingatják, hogy soha sem fogják a föld színéről eltörölni, mert a nemzet az isteni törvényeknek nemesak egyszerű elfogadója, hanem buzgó követője, tisztelője, védelmezője, igen, tisztelt hallgatója, e nép az erény hű ápolója, törhetetlen apostola” stb. stb. — Lehrmann VIII. o. t. pedig a tanuló ifjúság nevében mondott díszes kis beszédet. A tervezett bankett elmaradt, mert Szent-Andrássy állapota már napok óta oly aggasztó volt, hogy óráról-óra a legrosszabbtól lehetett tartani.

Jogász-mulatság A rendező-bizottság kebelében még a mulatság előtt felmerült differenciák híre kiszivárgott a nagy közönség körébe is, kétségen kívül nagymérvben e ténynek tulajdonították a jelentékeny defizit. Üdvös intés a jövőre nézve! A „jótékony cél” azonban elég támogatást nyert a felül-fizetés címén befolyt 82 frtnyi összeggel. A defizittól eltekintve, a mulatság sikerültnek mondható, főképen a hangverseny illetőleg, melyről méltán elmondhatjuk, hogy a legkiválóbb erők közreműködéséből állván, a siker tekintetében pártját ritkította. A hangverseny lefolyása következő volt: 1. Nyitány Straussnak „Czigánybáró” operettjéből, előadta a katonai zenekar, 2. „Schifflieder” H. Seelingtől, Zongorán előadta dr. Horváth Ödön négyes, 3. Zene-szavaltat humoroskés Kiss Gézáttól. Előadta Balpataky József úr, 4. „Rose und Naehthal” kettős dal Abtől, „Mari-keringő” és „A két Savoyard leány” énekes szimfóniából. Előadta Hazslinszky Irén és Zsarnovics Matild úrhölgyek, Grohmann Emma úrhölgy zongorakísérete mellett, 5. Dr. Horváth Ödön úr, Endrői Sándor „Eszmélek” című költeményét szavalta el, 6. „Moments musicales” Sehupertől. Előadta a katonai zenekar. A közreműködők mindnyája megfelelt a hozzájuk már jó eleve fűzött várakozásnak, úgy, hogy róluk általában is csak a legnagyobb elismeréssel szólhatunk. A hangverseny lefolyása után következett a táncz, mely feszelen jövedvény reggelig tartott.

Az eperjesi dalegylet folyó hó 13-án a sörház termében házi estélyt tartott. Lapunk mai számában csak az estély műsorát adhatjuk, mely következő volt: 1. A porteczi néma, nyitány Aubertől; előadta Sivák zenekara, 2. Esti dal, Abrányi Kornéltól; előadta a dalegylet, 3. Magyar népdalok; előadta Suplikiewicz János úr, 4. „Repülj feekém”, Ellenbogentől; előadta Kottlár Mihály zenetanító úr, 5. Borda, Wuschingtől; 6. Mia-Cara, keringő Ellenbogentől; előadta Sivák zenekara, 8. Lebenslust, Suplikiewicz János úr közreműködésével előadta a dalegylet kettős négyes kara, 8. Szavaltat; előadta Geyer Miklós IV. éves hittanhallgató, 9. Húzd rá cigány, Golltól; 10. Csárdás, Farkas Miksától; előadta Sivák zenekara.

A bártfai közművelődési egylet rövid szünet után újból megkezdte működését. Folyó hó 6-án egy igen sikerült s élvezetes zene, szavaltat, és felfolvasó estélyt rendezett. A műsor szerint következők adtak elő: 1) nyitány, Weber „büvös vadász” operájából, melyet Katscher Antónia és Hemerka Ulrik úr 4 kézre kiváló praecisióval adtak elő, 2) „Sorsát senki el nem kerülheti” humoristicus felfolvasás (a pécsi nemzeti casinó által pályadíjjal jutalmazott mű) előadva szerzője Arányi Dezső úr által, 3) „Magyar és német dalok” előadta Linko Emma, ki fiatalos daczára igen szép tehetséget mutatott be, 4) „Három a daru” Tompa kedves költeménye, szavalta Arányiné asszony, 5) „Hegedűsölő” előadta a városi regenschori Lúke úr, többször tapasztalható a közönséget. Végül Arányiné assz. programmon kívül előadta a „Magyar

gyapjúnak a bőre való hatása a következő: 1. Az sokkal jobban igazgatja a bőrt, mint a vászon, s ennél fogva tevékenyebb teszi azt és előmozdítja annak kiparólgását. 2. A gyapjú sokkal rosszabb melegvezető, mint a vászon, miért is kevesebb meleget vezet el, és így melegebben is tartja a testet. 3. A gyapjú, ha laza szövetté van feldolgozva, likacsos tulajdonságánál fogva azért érdemel előnyt amazok fölött, mivel a test kiparólgását áttereszti, vagyis ami ugyanazt teszi, nem engedi, hogy a bőr kiparólgása a bőrtől vízre csapódjanak le, miért is gyapjúingben még erősebb kiparólgás mellett is száraz marad a test, ellenben vászoning alatt az megnedvesedik.

4. A bőrkiparólgást rendelvén a természet a test melegének mérséklésére, természetesen minél szabadabb testünk kiparólgása, annál egyenlőbb lesz annak hőfoka is, s ebből kifolyólag, daczára hogy a gyapjú a bőr, melegebben tartja, mégis a kiparólgás szabadabb menete következtében a vér hőmérsékletét jobban kiegyenlíti. Ebből magyarázható ki az, hogy mihielyt valaki a gyapjúnak a bőr idegeire való izgatását megszokta, nyáron át is kevesebb izzad gyapjú-, mint vászoningben s hogy a forróbb égőv alatt a gyapjúingben jobban érezzük magunkat, mint vászoningben, miért is annak hordása a forróbb égőv alatt általában el is van terjedve.

5. A gyapjú villanyos test, a vászon nem, vagyis a gyapjú villanyosságát képes előidézni, de elvezetni nem. Ha tehát a bőrt gyapjúszövettel fedjük be, annak villanyossága emelkedik. Ezek alapján már most képesek vagyunk megítélni, vajjon a gyapjúruházat viselése

egészséges-e vagy nem és hogy mily esetekben előnyös és melyekben káros az. Általában véve nem hiszem, mondja Hufeland, hogy az jó volna, ha a gyapjúba öltözködés általánossá válnék, én legalább ismeremről soha sem ajánlanám azt gyermekeknek vagy fiatalbereknek, mivel ily korban kevesebb mesterséges melegítésre és kiparólgásra való izgatásra van a testnek szüksége. Vannak azonban egyes esetek, amikor az kedvezőleg hat az egészségre és így amikor azt ajánlani is lehet. Kedvezőleg hat az az egészségre mindazoknál, akik már életük első felén, a 40 éven túl vannak, mikor a test melege és izgatottsága alább kezd szállani. Továbbá azoknál, a kik már a természetből nem sok testmeleggel bírnak, kevésbé izgatottak, valamint azoknál is, a kik ülő életet élnek, mivel ily életmód mellett a bőr kiparólgása rendszeren lanya, s ennél fogva a bőrnök bizonyos foku izgatására van szükség, hogy az kellő tevékenységben maradjon. Kedvezőleg hat a gyapjúruházat végre mindazoknál, a kik hurutos bántalmakban s közszenyben és a kik fej-vertolulásban szenvednek és pedig részint azért, hogy a bőr-izgatás által a vért nagyobb mérvben a bőre csalják ki, részint pedig a bőrkiparólgás fokozása által, nemkülönbön búskomorságban szenvedő s hysterikus személyeknél, úgyszintén a kik tülézékenyek a hideg s általában a légköri behatások iránt és oly égalj alatt, hol a légmérés változása a szélsőségekben csapong.

Mindezekből azt látjuk, hogy Jäger egyetlen oly hatást sem hoz fel a gyapjúruházat ajánlata mellett, melyről Hufeland is meg ne emlékezne, vagy melyet ő ne érintene.

Salon” Novemberi füzetében megjelent „A levél” című magánjelentet Gabányitól, még pedig oly kedvesen, hogy valójában méltóan szolgált a sikerült hangverseny díszes befejezésével. Ezen előadást kedélyes táncmulatság követt, mely reggelig tartotta együtt a Tersichoreért lelkesülő mindkét nembeli ifjúságot. Megemlítendő, hogy f. hó 21-én esti hét órakor az egylet által műkedvelői előadás rendezték, melyre az előkészületek már nagyban folynak. Színe kerül Berezik Árpád „Jótékony ezéla” című mulattató vígjátéka, s az előadás érdekességét nem esékely mértékben emeli az, hogy 10 nő játszik a darabban!

Szép példa a magyar hölgyeknek. Karacs Teréz, ez a művelt szellemű, nemes lelkű honleány, a magyar nőnevelés egyik legérdemesebb uttorója, ki előrehaladott kora daczára most is élénken érdeklődik a közművelődési ügyek iránt, legutóbb igen szép példát mutatott a magyar nőknek. Lelkes hangu levelet intézett az „Erdélyi közművelődési egylet” titkárhoz s levelét így fejezi be: „A mit én, egy igen szegény, 79 évet élt nevelő nő tehetek, esekélség ama egyszerű összeghez képest, mely már begyűlt az erdélyi közművelődés javára, de azért bátor vagyok ime ez alkalommal ígéretet tenni, hogy régi szokásomhoz híven (mert 1836 óta krajezáros adóval járultam a nevelési ügyhöz is), naponként egy krajezárral fogok a jövő hó elsőtől fogva a nevezett egylet pénztárába adózni. Ez évenként 3 frt 65 krt tesz s ez összeget az utuló év napján (midőn az én kis kegydíjamat is fizetik), mindenkor pontosan befizetem. Nagyon örülnék, hogy ha e hazának legalább száz ezer leánya példámot követve, megtakarítható krajezárral félre tenné s szintén beküldné. Ezenként ez a 365 krajezár 365,000 frtot tenne.” Vajha megyénk hölgyei körében is hasonló mozgalom indulna meg megyei magyarosító egyletünk érdekében!

Átérés. Serédi Péter volt benezés rendű pap, jelenleg collegiumi tanár, f. hó 9-én a kath. hitről az ev. hitre tért.

Csatornaépítés és utcaközvetés Kis-Szebenben. Még a f. év elején kiküldött Kis-Szeben városi tanácsa egy bizottságot, hogy az a város esatornázásának, és kiközvetésének ügyét bővebb tanácskozás és tervkészítés tárgyává tevén, ebbeli véleményes jelentését a városi közgyűlés elé terjessze, mi múlt hó 30-án megtörtént. A közgyűlés elfogadta a tervet, bár a kivétel illetőleg azzal a nehézséggel jár, hogy sok pénzűt igényel. Az erre vonatkozólag teendő költségelirányzat kölesön utján fog fedeztetni, ha ugyan akként megállapítható lesz, hogy a felsőbb hatóság a kölesön felvételére engedélyt adhat. A pénzügyi tervet kidolgozásával ugyanazon bizottság lett megbízva.

Községi felvételi díj felemelése. Kis-Szeben szab. kir. város községi kötelékébe való felvételi díj mesteremberekre, illetve kézműparosokra nézve 10, kereskedők és gyárosokra nézve pedig 80 forintra emeltetett, fel. Az ekként megállapított felvételi díj a fényleges felvételtől számítandó 30 nap alatt fizetendő be a városi szegényalapba, ellenkező esetben végrehajtás utján hatják be.

Kis-Szebeni hírek. A kis-szebeni erdei ellenőrzést illetőleg jelenleg oly hiányok illetve visszaélések merültek fel, hogy az elkövetett cárok megállapítása és megbeselésé ezélaból egy bizottság küldetett ki, a melynek lelkiismeretes eljárása után a visszaélők felelőre fognak vonatni. — Kis-szebeni udjónság gyanánt megemlíthetjük, miszerint főispán ur ő méltósága legközelebb elrendelte, hogy a város terjeszse fel hozzá vagyonának leltárát, továbbá hogy semminemű nagyobb horderejű határozatot ne foganosíttasson addig, míg erre nézve a belügyminiszterium jóváhagyását meg nem nyeri.

Tanfelügyelői iskolatagozás. Tanfelügyelőnk az elmúlt október hónapban a berzevizei állami kisdudóvát, a községi és berzevizei állami iskolákat, a phönixhuttai, szedliczei, héthársi, szilvási, nyársárdói, hámborgi, daróczi, rosokoványi, és dobói rk., — a klembéki, miklósvágási, balászvágási, és stellbachi gk. iskolákat látogatta meg. A községi és berzevizei, állami iskolákat, továbbá a phönixhuttai, nyársárdói iskolákat, illetőleg azok tanítóit rendszeresen, általában hivatásuk pontos teljesítésében találta a tanfelügyelőt, azonban a többi iskolák felől nem mondhat hasonló kedvező ítéletet. Egy helyen a tankötelesek csak nagyon gyér számban látogatták az iskolát, máshol tanszerek tekintetében nagy a hiány, a legtöbb helyen pedig az iskolai év megnyitásának ideje nincs szorosan meghatározva, ami szintén káros hatással jár. Erélyes tanfelügyelőnk e bajok orvoslása végett megette a kellő intézkedéseket.

Börtönügy. A f. évi október hó 31-éig letartóztatott egyének száma 99 főre rúgott, kik közül felegyháza itelt volt 20 egyén, börtönre 39 egyén, togháza 10 egyén, vizsgálati fogoly 17, felebbezés alatt 13 egyén. A raboknak, október havi keresményéből az államot illető rész 81 f. 95 kr. A munkások részére esik 52 f. 22 kr. A fegyelem ügy az örök, mint a foglyokat illetőleg kifogástalan volt.

Védelem a meszarosok tulkapásai ellen. A kik városunkban a marhahús olcsóbb és jobb kimérésének biztosítása iránt érdeklődnek, a polgármester úr által felkérteknek, hogy az ezen ügyben f. hó 21-én d. e. 10 órakor a városi tanácsban tartandó tanácskozási munkára megjelenni sziveskedjenek.

Közegészségügy. Az egészségügy megyénk területén a felvett október hónap kedvező volt, bár szeptemberhez viszonyítva a betegforgalomnak némi emelkedése észlelhető. Heveny fertőző megbetegedések közül előfordult Eperjes területén a vörhenynek 10 esete, melyek közül három halállal végződött. — A bárányhimlőnek 19, az orbáncznak 9, a ronselő töröklobnak 2, és a croupus tüdőlobnak szintén 2 esete, mely betegek mindnyájan meggyógyultak. A hivatalos városi és járási orvosok által gyógykezelgetett október hónapban 461 járó és 250 fekvő beteg, összesen 711 egyén. — Elve született Eperjesen 24 fiú és 12 leány, összesen 36 gyermek, halva 2 fiú és 1 leány, az az 3 gyermek. Bártfán elve született 8 fiú és 9 leány, az az 17 gyermek, halva 1 leány gyermek. Kis-Szebenben elve született 4 fiú, 3 leány, összesen 7 gyermek. Összesen született elve 36 fiú és 24 leány, összesen 60 gyermek. Halva született 4 gyermek. Meghalt Eperjesen 14 fi, 7 nő, összesen 21 egyén. Bártfán 5 fi, 5 nő, összesen 10 egyén. Kis-Szebenben 0 fi, és 4 nő, összesen 4 egyén. Meghalt összesen 19 fi és 16 nő, azaz 35 egyén. A születési többlet tehát 21. Orvosrendőri és orvostörvényszéki vizsgálat, illetve boncolás 30 esetben eszközöltetett.

Társadalmunk és a katonai pálya. A Katonai Lapok-ban érdekes megjegyzéseket olvassunk annak bizonyítékgyanánt, hogy a magyar fiatalok mily szorványosan keresik föl a tisztképző intézeteket. A napokban egy hivatalos kimutatás jelent meg azon növendékekről, akik az 1886—87. iskolai évre a különböző katonai alreálitánodákba, a fisehau katonai árvaházba, a morva-weisskircheni felső reáliskolába, a bécsújhegyi katonai akadémiába, és a bécsi technikai katonai akadémiába egész vagy féligingyenes kinevelési helyekre felvették. E kimutatásból azt látjuk, hogy a magyar ifjak a közös hadügyminiszternek a magyar delegációban ismételve tett ellenkező biztosítása dacára, ugyszólván épen nem vették igénybe az ily kinevelési helyeket s a magyar

A gyapjuba való ruházódás ajánlatában tehát Jägernek csupán annyi érdeme van, hogy míg addig az orvosok csak a gyapjúingeknek és pedig a vászon- vagy gyapoting alatti hordását ajánlották, Jäger volt az első, a ki az egészen gyapjuba való öltözködést ajánlotta s kimutatta, hogy azon előnyöket, melyeket a gyapjuszövetek viselése szolgáltatni képes, csak a teljesen gyapjuba öltözködés mellett érhetjük el, vagyis hol nem csak az ing, melyet hordunk, hanem felső ruhánk is teljesen gyapjuszövetből áll, s hogy egyedül gyapjúingnek a hordásával épen oly kevésbé érjük el azon egészségi előnyöket, melyeket a gyapjuszövetek hordása nyújt, ha felső ruhánk is nem gyapjuszövetből áll, mintha a gyapjűng fölé vászon- vagy gyapotinget veszünk, mivel ezen esetben a bőrkipárolgást, habár nem közvetlen a bőrön, de megis viszatartja, vagy a gyapjűng fölé húzott vászon- vagy gyapoting, vagy a másféle szövetből készült felsőöltöny.

De határozottan a Jäger érdeme a gyapjűngöltet olynemű összeállítás is, melynélfogva azoknak egyes darabjai már szabásuknál fogva is alkalmasabbak a test melegének visszatartására s a vérkeringés élénkítése mellett annak kiegyenlítésére, mint pedig az eddigi öltönytudományok, s főleg az az alsóruhákra, s a felső ruházatok nyílásának a hidegebb évszakokban való elzárására. Jägernek érdemeit tehát a teljesen gyapjuba való öltöztetés ajánlata körül tagadni nem lehet, s egyáltalán nincs ok a Jäger-féle gyapjűngöltönyök hordását neveltségessé tenni akarani, mert azoknak hordása, miként Hufeland szavaiból is látni, bizonyos esetekben s bizonyos körben határozott előnyre jár az egészségre.

fiuk helyett mindenik intézeténél csak egy pár olyan katonai özevgy vagy nyugdíjazott katonatiszt gyermekét találjuk, kik ez idő szerint esetleg épen a magyar korona területén laknak, de a kiknek nevének határozottan östrákk létükre vall. Így a fisehaui árvaházba felvett ily helyekre a kimutatás szerint 23 ifju, ezek közül csak egy a magyar, ellenben 6-nak szülei tartózkodnak a magyar korona területén; a különböző katonai alreálitánodák I. osztályaiba felvett 108 ifju, ezek közül tízenegy a magyar, bár 30-nak szülei laknak Magyarországon ez idő szerint ugyanezen alreálitánodák II. osztályaiba felvett 22 ifju, köztük 2 magyar, bár itt is 9-nak szülei laknak a Lajthán inen; a III-ik osztályaiba felvett 28 ifju, ezek közt egyetlen magyar sines és csak háromnak szülei tartózkodnak jelenleg területünkön; a IV. osztályaiba felvett 13 ifju, ezek közt sem találunk egyetlen magyart sem s 5-nak szülei tartózkodnak nálunk; a weisskircheni felső reáliskolába felvett 12 tanuló, köztük hasonlóan egy magyar sem s 2 Magyarországon területéről való; a bécsújhegyi katonai akadémiába felvett 18 ifju, itt sinesen magyar egy sem és csak 1-nak szülei élnek nálunk, végül a bécsi technikai katonai akadémiába felvett 9 ifju, egyetlen magyar sem s itt csak kettőnek szülei tartózkodnak a magyar korona területén. Tehát a felsőbb katonai intézetekben egyetlen magyar ifju sem élvez ez éven fél vagy egészingyenes kinevelési helyet. Ugyanez az arány a katonai leánynevelő intézetekben is, melyekbe szintén egyetlen magyar árva nem jutott be állami ingyenes helyekre.

Adó-behajtás. A bártfai adókerületben október hó végéig behajtandó volt 76 329 f. 06 kr. Behajtatott 17 889 f. 09 kr. Az eperjesi adókerületben október végéig behajtandó volt 142 545 f. 11 kr. Behajtatott 29 238 f. 82 kr. A girálti adókerületben behajtandó volt 48 151 f. 08 kr. Behajtatott 7430 f. 74 kr. A kis-szebeni adókerületben behajtandó volt 52 980 f. 08 kr. Behajtatott 14 036 f. 60 kr. Az egész megye területén 1886. október hó végéig behajtandó volt 320 005 f. 34 kr. Tényleg behajtatott 68 595 f. 26 kr. Behajtatott még 251 410 f. 08 kr. Hadmenetességi díjakban behajtandó volt 30 544 f. Behajtatott 3422 f. 22 kr. Ezen nagy hátrahagyás az 1885. évi adóbehajtással való összehasonlításnál mutatkozó kedvezőtlen arány kir. adófelügyelőnk szerint a behajtásra hivatalos közlegyeknek késedelmes és laza eljárásában találja indokolt. Azt hisszük, hogy a fenti okon kívül rámutathat a kir. adófelügyelő a népnek nagy fokú elszegényedésére is; az elemi csapások s rossz időjárás következtében esőként a jövedelem, de nem a fizetendő adóösszeg; természetes, hogy e körülményből csak kedvezőtlen viszony jöhet létre.

A ladoméri tüzeset. Lapunk multi számában említettük, hogy a ladoméri postárpület mult hó 28-án leégett. Újabb értesülésünk szerint nemcsak a postaház, hanem ezen kívül a koresma az állással, s más, melléképületekkel együtt, valamint 3 lakóház számos gazdasági épülettel és eszközzel együtt szintén a tűz áldozata lett. A kár mintegy 4000 forintnyi, s esakis egy épület volt biztosítva 500 f. erejéig. A koresmáros bosszúból történt gyújtogatást gyanít, gyanuja azonban teljesen alaptalan, sokkal valószínűbb az, hogy a háziak vigyázatlansága folytán támadt a tűz.

Csodálatos cholera gyógy módot közöl egy amerikai lap. Egy hajón alkalmazott kínai cholera-ba esett, s barátai rögtön egy kínai orvost hívtattak, ki azonnal el is jött, egy hosszú tüskel telt dobozt hozván magával. Egy tüt a beteg fejére alá szurt, a halanték közelében, egyet pedig a fül mögé s rögtön vér folyt. Azután a beteg ajkába, mellébe és bordái közé is szurt tüket; végül nyakbőrét vakarta le, s midőn mindenünnen elegendő vér folyt ki, a beteg megvolt mentve.

A gyuro-gyógy módszer (massage) újabb időben legkiválóbb orvosaink által igen jó eredménnyel alkalmaztatik zsugorok, benuások és eszós bántalmak elhárítására és megszüntetésére s e célra a legjobb hatásának nyilvánítják a Brázay-féle módszereszt. Erre vonatkozólag Dr. Lörczy Ferencz ur, a k. orvosok orsz. egyesületének titkára, tüdő- és szivgyógyász, a következő levelet intézte Brázay Kálmánhoz: Budapest, 1885. márcz. 12. T. Brázay Kálmán nagykereskedő urnak Budapestben. Csúszos (rheumatikus) bántalmaknál, az ezen betegségek következtében gyakran fejlődni szokott szivbajok elhárítása céljából, valamint számos betegségnél, egyéb gyógyhatány mellett igen célszerű az ugynevezett bedörzsölés-kenő-gyuro-gyógy módszer (massage) s ezen művelettel az ön által készített kitinü-összetételű sósborszeszt minden esetben igen jó eredménnyel szoktam használni, s így az mindenkinek ajánlhatom.

Az ipartörvény revíziója. A szegedi ipartestület körlevél útján fölhívta az ország összes ipartestületeit, hogy esatlakozzanak az 1884. évi ipartörvény gyökeres módosítása érdekében megindított mozgalomhoz és mondjanak véleményét azon munkálat fölött, a melyet a tárgyaló és nevezett testület bizottsága kidolgozott. A fővárosi ipartestületek képviselői az országos iparegyesületben tegnapi tartott közös szakosztályi ülésükben tárgyalván a körlevelet, egyhangulag kimondották, hogy a ezébe vett mozgalom időszerűtlennek és céltévesztetnek tartják és a megküldött munkálatot általánosságban sem fogadják el tüzetesebb tárgyalás alapján, egyfelől azért, mert e javaslatok nélkülöznek minden gyakorlati irányt és inkább csak kötes értékű módosított for-

mulázásokat tartalmaznak, — másfelől azért, mert különben semmi kilátás sines arra, hogy a kormány és törvényhozás az alig életbe léptetett és nehezen elért kompromisszumok útján létrejött törvény revíziójába becsatlakozzék, — végül azért, mert nem tartják helyesnek, hogy az iparosság törekvései a kivított fontos önkormányzati intézmények fejlesztése helyett teljesen meddő irányba tereltesse. A fővárosi ipartestületeknek e közös határozatáról a szegedi ipartestület átiratilag fog értesített, azzal, hogy a második orsz. iparos-gyűlés központi bizottságával egyetértőleg összehívandó ipartestületi értekezlet lesz hivatta az iparos osztálynak ugy az ipartörvényből folyó, mint egyéb gyakorlati téren mozgó kívánalmait kifejezésre juttatni.

A hanusfalvi körjegyző sikkasztása. A hanusfalvi körjegyző több rendbeli tetemes sikkasztás után megugrott — Amerikába. Az általa elsikkasztott összegek megtérítése céljából az illetékes szolgabírósg a hanusfalvi bírót vonta felelőségre — mint a kinek némileg módjában állott volna a sikkasztás elkövetését meggátolni. A bíró mint második fokú bíróságához a közigazgatási bizottsághoz felebbezte ügyét, mely a határozathozatalt mellőzve a belügyminiszteriumhoz tett felterjesztést, kérve a bíró felmentését. A sikkasztó körjegyző elfogatására annak idejében tett intézkedések eredménytelenek maradtak.

Vadászati tudnivalók novemberben. A dányad üzekekik s a bikák e hó közepéig lehetők. Fővadból és dányadból a vén sutákat eserkészve, özbakot és sutát — ez utóbbit csak ott, a hol a vadállomány szabályozása megkívánja — hajtók előtt, vagy szintén eserkészve lehet löni. A sörtevad keresett zsákmányt ad és szorgalmasan vadászandó. Erdőkben a hajtóvadászok megtartásának ideje bekövetkezett. A vadászat gyakorlása mellett azonban nem szabad szemelől téveszteni, hogy közleg s nehéz évszak, s hogy újra gondoskodni kell a küszöbön levő tél bajainak enyhítéséről. A fő- és kisebb vad számára az etetők és szörök jó karba helyezendők s ha a fagy és hó bekövetkezik, rögtön meg kell kezdeni a téli takarmányozást. Vadászterületeken, melyek közelében erdő nem iratott: a vad számára fagyöngyös törzseket kell ledöntetni és pedig legezélszerűbben az etető helyek közelében. Minden friss hóesés kedvező alkalom arra, hogy a vadász ugy a hasznos, mint kártékony vadállományt ellenőrizze s ez utóbbit minden rendelkezésére álló eszközzel irtsa. A hasznos szárnyas vadból csak a nemes fészán vadászható sikerrel s e vadászatok keresett és értékes zsákmányt nyújtsanak. Vadlúd- és vadkaesa-vadászatok e hónapban is szorgalmasan látogathatók. Az özbak e hónapban, esetleg decemberben aganesait leüti. A borz hideg időben már e hónapban bevonul barlangjába téli alvársra.

Az erdész teendői novemberben. E hónap végét érnek a különböző erdei munkálatok, változatosságra nézve, mert a főszily most a favágásra s annak többféle nemére és módjára lesz fektetve. Egyik csupán tűzifa, szénfa, más helyen szálfa- és épületfa-vágásra lesz gond és figyelem fordítva. A favágatásán kívül, mely különben a faeladással eléggé foglalkoztatja a favágóit és vevőit lelkiismeretesen ellenőrző erdészt: rendszeresen csupán a szentítés szokott e hónapban és egész télen át folyni.

Uj löpor. A Krupp-féle öntött-aczélglyár uj löport talált fel, mely szakkörökben igen nagy feltűnést keltett, mert kilátás van arra, hogy az eddig használt löport teljesen ki fogja szorítani. E barna löporok, mely ugyanolyan esőbeli gáznyomás mellett nagyobb kezdő nyomás mellett löki a lövedéket ki, mint a használatban levő többi löporok, még az a kiváló tulajdonsága van, hogy csak erősen elzárt üregben robban, ellenben szabad levegőn, valamint portartó szekrényben esendesen, minden robbanás nélkül ég el.

Füstje igen könnyű s hamarabb eloszlik mint a közönséges puskapor. E barna löport a rajna-westfáli löporgyárban és Dünaberg-beu (Hamburg mellett) készítik.

Felölös szerkesztő és kiadó: Hedry Bertalan.

10889. szám. 1886.

Hirdetmény.

Az 1885. évi XXIII. tezl. 189. §-a valamint ezen törvény végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú földmívelési és közlekedési m. kir. miniszter urak által egyetértőleg múlt évi december 31-én 45,689. szám a kibocsátott általános rendelet 87. §-a alapján fel-szólított a vármegye területén fennálló vízművek és vízhasználati jogosítványok tulajdonosait, hogy a jogosítványokra vonatkozó engedélyt 1887. évi január hó 30-ik nap-jaig nálam írásban mutassák be, vagy pedig írásban igazolják azt, hogy vízműveik 1866. évi január 1-je óta hábarítlanul fennállanak anélkül, hogy mások jogosítványt érte-nék és mint ilyenek az illetékes hatóságok által károsoknak találtak volna.

Megjegyeztetik, hogy a bejelentések a vízjogi törvények 191. §-ának második bekezdése értelmében bélyegmentesek.

Ezen bemutatási, illetve igazolási köte-lezettség minden hatósági engedélyre szoruló vízmunkálat tulajdonosára kiterjed, tehát öntözési, lecsapolási, ármentesítési ipari-vállalatokra, malmokra, továbbá nyilvános és magán vívezetésekre, nyilvános és magán esator-nákra, mesterséges viztartókra védgátakra, és zsilipekre egyaránt érvényes.

A kik jogosítványukat igazolni nem tud-ják, vagy igazolás végett a kifizétt határidő-ben nem jelentkeznek: azoknak vízműveit az az idézett törvény 191. §-a értelmében nem létezőknek fognak tekintetni s az ily vízmű-vekre nézve a vízjogi törvény 163. és követ-kező szakaszai és a hivatkozott általános mi-niszteri szabályrendelet 3—31. §-ai lesznek alkalmazandók.

Tájékoztató kedvéért elősoroltatnak azon rovatok, melyeknek kitöltése a bejelentésnél szükséges.

1. Kikéző, melynek területén a vízhasználat létezik.
2. A víz és annak partjai (jobb v. bal) a hol vízhasználat vagy vízi munkálat van.
3. Az engedély okirat vagy a régi jogot igazoló törvényhatósági határozat, ennek hiányában községbizonylat, (lehetőleg tervekkel felszerelve).
4. A vízmunkálat v. vízhasználat neme.
5. Az esetleges szolgalmak melyek vele kapcsolatban vannak, u. m. meder fenntar-tása és műépítmények, gátak stb fenntartása és azok kezelése stb.
6. Az ingatlan telekkönyvi száma, mely-hez a vízhasználat tartozik.
7. A vízhasználatra v. vízi munkálatra jogosított neve.
- b.) Vízi társulatoknál.
8. A társulat czíme és székhelye.
9. A jóváhagyott társulati alapszabályok.
10. A társulati választmány és tisztviselő-ké-neve a megválasztás napja, azon egyén megnevezése, kihez a társulatot illető kézbe-ítések történnek.
11. Az engedélyezett műzszasítás magas-sága, az engedélyezett vízmennyiség műszer-kezete tervekkel felszerelve és a magassági valamint vonatkozólag jegyek elhelyezése és magassága.

Kelt Eperjesen, 1886. október 31-én.

Péchy Zsigmond s. k.
alispán.

XXXXX

2-3

Figyelmeztetés.

Az általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő, s több oldalalag kitüntetett sósborszesz készítményem — kelendőse-génél fogva — sok utazásnak lévén az utóbbi időben kitéve-elhatározom, hogy azokon **ezégyerlemt** módosítom, s arr-kék nyomá-ban saját házam külső alakját veszem fel, ba jegyzetvén azt egyszerűsített védjegyként a budapesti ipare-kamaránál.

SÓSBORSZESZ

gyors enyhítést eszközöl:

e-úzs-zagatás, fagyás, fog és fejfájálmak, szemgyen-gesér, benuások, zsugorok stb. ellen, de különösen a **bedörzsölés-kenő-gyuro-gyógy módszer** (mas-sage) igen jó hatásának bizonyult. Fogtisztító szerül is igen ajánlatos, a mennyiben a fogak fényt elősegíti, a fog-hust erősíti és a száj tí-zta, szagtalan ízt nyer a szesz elpárologása után; ép ugy ajánlatos e szer fejmo-ásra és a **hajjidegek erősítésére, a fejkorpulópézódé megakadályo-zására és annak megszüntetésére.**

Ára egy nagy üveggel 80 kr.
egy kisebb üveggel 40 kr.

Brázay Kálmán,
Budapest, IV. ker. Múzeum körút 23.

Kapható Eperjesen: Krivos Gy'ua gyógyszerésznél és Holenia L. fűszerkereskedőnél.

XXXXX

3-3 **ÉLET-ITAL**

gyógyerővel bíró, növényanyagokból készített és sok híres orvos jóváhagyása és más jeles személyek számos elismerése szerint

kitünő háziszser

válto- és moesárlás és emésztéshány, bél- és gyomorgöres, epeinger, hányás, tengeri betegség, vizeletszorulás, álmatlanság stb. ellen. — Az „Élet-ital“, a mely több oldalról és a többi között a bécsi és kir. egyetemen is elemzettetett, a nyert bizonyítványok szerint chinát és más káros alkatrészeket nem tartalmaz.

Ára egy nagy üveggel 65 kr., kisebb üveggel 50 kr.

Használati utasítás minden üveghez mellékeltek. Kapható:

Brázay Kálmán nagykereskedőnél, Budapest, Muzeum-körút 23. sz.

EPERJESÉN: Oszwald Dániel, Gallotsik J. V. Holenia L. Linkesch Károly, Kozma Lajos, Isépy Gyula, Bohrandt J. W.

TEA. RUM.
DIETRICH ÉS GOTTSCHLIG.

magyar kir. udv. szállítók 4-8

fisztelettel értesítik ezennel a magas nemesség és a n. é. közönséget, hogy a küszöbön álló téli évadra szánt új behozatali küldemények,

idei aratásu khinai-orosz
KARAVÁNTEÁK
és
JAMAICA RUMOKBÓL

ő áruk, gazdag választékban, immár megérkeztek és ezentuli megrendelések csupán ezen új küldeményekből eszközöltek.

Megrendelési czim: **Diétrich és Gottschlig BUDAPEST,** IV. régi postautca 10.

COGNAC FIN CHAMPAGNE, hollandi likörök Erven Lucas Bolstól Amsterdamban, eredeti sósborszesz sóval és anélkül, palaczkborok Flandorffer Ignácztól Sopronban, teasütömeny, teaedényekben stb. stb. állandó különlegességi raktár.

Árjegyzékek bárhová ingyen és bérmentve.

Ismételésárusítóknak engedmény.

Huzás már a jövő hónapban.

Kincsem 1 sorsjegy 10
Sorsjegy 1 csak 10

Főnyeremény készpénzben
50.000 ft

10.000 a, 5000 a 20% lev. || 4788 pénznyeremény.

A magyar lovar-együt sorsjegy-irodája: Budapest, váci-utca 6. sz.

Brünni kelméket
elegans
észi vagy téli
öltözetekre,

3-10 méterű kelmék szélességben mindegyik éppen egy férföltözetre elegendős, 4.80 igen finom 7.75 legfinomabb 10.50 leglegfinomabbat

valódi gyapjuszövetből

Palmerston és Boy téli kabátok ára mintegy 12.50 egész 2 frigg. Loden 12.50 egész 2 frigg. Sól posztók meterje 1.2-1.25 krtó 2.50 krtó, megkülönböztetve a posta utánvét mellett:

Feintuch-Fabrik-Niederlage
SIEGEL IMHOF
BRÜNN. 20 10

Nyilatkozat: A fentebbi cég szöveti szilárd és izléstojes kivétel valamin kivételként tartosság által tünnek ki. Ezek előmet megbízható szilárdsága és rendkívüli munkaképessége egyezzeremind az iránt is kezeséget nyújt hogy csak a legjobb árú s pontosan a vállalt minták szerint lesz szállítva. Kivonatra fentebbi raktár mintákkal ingyen és bérmentve szolgál.

Gyöngített vagy elvesztett
férfierő

Tehetetlenség.

Biztos segély! A cs. kir. szabadalmazott Kárbon-Genitalien-zuhany által mindenki meggyógyul minden utóbag nélkül, biztosan és mindenkorra, gyakran már két nap alatt, néha gyógyíthatatlannak tartott bármily régi tehetetlenséget, kellemesen és észrevétlenül. Híres orvosok szaklapok és ezer meg ezer meggyógyultak ajánlják minden betegnek a Kárbon-zuhany azonnali megszerzését. Teljesen használati utasítással és orvosi véleménynyel együtt 5 ft 80 kr. Titkos szétküldés postán. Küldő és tartalom fel nem ismerhető. **Dr. Altmann Károly,** rendelő intézet Bécs, VII. Mariahilfstrasse Nr. 80. 52-4

Nem kell úgynök sem utazó.
Utazóktól óvjuk a közönséget!

Legnagyobb megtakarítást

Elv: jó, pontos és reális.
Sok elismerő nyilatkozat.

érhet el, ki fűszerkészletét, esemegéket stb. tőlük rendel. A legelső kísérlet alkalmával meggyőződhetni árúink kitünőségéről; mindegyikük nélkül, mert a ki nem elégtő árúkat vagy kieserüljék, vagy a pénzt visszautadjuk. Ez kétségtelen bizonyítéka a reálisnak. Kávé-ingredienzia 4 dekát ingyen, elégséges 5 kilo kávéhoz, miáltal a legolcsóbb kávéfaj a legévesztetőbb lesz.

5 kgr. afr. moeca csak forint 3.60	2 kgr. zsenge caviar 4.05
5 - gyöngy moeca, erős 4.20	4 liter la. Jamaica-rum 4.-
5 - cuba, finom, zöld 4.50	4 - finom öreg Pale-Cognac 7.50
5 - arany jáva, aromatikus 5.30	5 kilo finom Matjes-hering 2.55
5 - gyöngy-kávé zöld, finom 5.75	5 - zsiros hering, finom kö-
5 - arab moeca, legemesebb 5.90	rülbelül 40 darab 1.75
Tea, legújabb termes finom, csomagolva.	5 - alma-aszalt 1.95
1 kgr. Congo csak forint 2.50	ladánként, 240 db. 1.11 1.45
1 - Souchong 3.50	Sprotten, 240 - 2 2.40
5 - Rizs, kitünően fő 1.15	Zát nyhal, kisebb, 4 1/2 kg. 2.45
5 - nordó „korona-sard.nia“ 1.70	Töke halak, legnagyobbak 3.05
5 - marin hering 2.10	
5 - első minőségű csik, vastag darab 3.85	
8doboz tengeri rák, legfinomabb	
1 font 4.15	

Minden portmentes, semmi utánvételi költség.

Terjedelmes cikkeket magában foglaló árjegyzék ingyen és portmentesen.

Stückrath & Comp. Hamburger Waaren-Versand, HAMBURG.

Szt. Jakab-csöppek.

Minden oly gyomor- és ideg-bajnak, melyek mindegyike gyógyszerrel ellenállottak, különösen idült gyomorhurud, gyomorgyöngöseség, kólika, görcsök, rossz emésztés, szívszorogás, fejfájás, stb. tökéletes és biztos gyógyítására. A **Szt. Jakab-csöppek,** az Aetra nevű görög zárdabeli mezülábas barátok vénye szerint a keleti országok 22 legjobb gyógyóvívényből összealkotva, melyeknek mindegyike külön-külön még ma is első rangot foglal el, ez összetétel folytán a csöppek használata mellett kívánt eredményt biztosít.

Kapható 60 kros és 1 ft 20 kros üvegekben. Főraktár: **M. SCHULZ, Hannover, Schillerstrasse.**

Ra raktár: V. Korn gyógyszerésznél

Allgemeine patent. Niederlage von
Professor dr. Gusztaf Jäger's
NORMALHEMDEN,
Hemdhsosen und Unterkleider.

Alleinige concessionirte Niederlage für das Sároser Comitát nur beim
Eduard Schwartz
in Eperies. 1-3

Ich erlaube mir dem geehrten Publikum zur gefl. Kenntniss zu bringen, dass in meinem

Specerei- u. Delicatessen-Geschäfte

in der Herbst- und Winter-Saison folgende kalte Speisen jederzeit frisch zu haben sind u. z. Zipser, Frankfurter, Krinolin, Press-, Schinken, Pariser, Gottaer und Zungen-Würste, ferner Kaschauer und Prager Schinken, **Debrecziner Speck und Würste,** geselechtes und gereichertes Fleisch, Ungarische und Veroneser Salami, sowie auch verschiedene Käse und echte Liptauer-Käse, jede Woche zweimal frisch, ferner verschiedene in Oel marinirte Fische, sowie Sardinien, Kronen-Humer, Caviar, Elber Ostsee marinirte Häringe, Forellen, Aalfisch, Lachs, Auchois, Znaimer Gurken, ferner in Büchsen Spargel (geschält), Schnitt-Bohnen, Erbsen, Kern-Erbsen, Fisolen grüne, Champignons, Trüffel, Senf französisch, Kremser, verschiedene Compots in Zucker und Dunst.

Ich empfehle auch mein sortirtes Lager in Flaschen-Weinen, gute Tisch, Braten- und Dessert-Weine, sowie Champagner: Ungarisch Törley, französisch, Fine Thvina & Comp. Reims und Grazer Brüder Klanoschey, ferner alle Gattungen Liqueure, Thee, Rum, Theegebek, Zwiback, Canditen, candirtes Obst und echte **Dobos C. Josef Torte.**

Eperies. Mit Hochachtung
G. K. Sitányi.

3-5